

**SLOVENSKI
DEN V
BUDIMPEŠTI
STR. 4**

**DALEČ ZA
BRGAMI
PRI ČRNI
MLAKI
EDNI ŠE
ČÜJEJO...
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 29. oktobra 2009 ☼ Leto XIX, št. 44

Kanta skunz

Kauli 1. novembra lidgé več mislijo na svoje pokojne kak ovak cejlo leto. Pripravljajo se na vsisvecovo, vred dejvajo grobe, pripravljajo krizanteme, kipüvlejo svejče, lutejrnjeke. Tašoga ipa ešče tisti tö večkrat staupijo do grobov svoje žlate, steri ovak med letom nejmajo te šege.

Stare šege, povezane s 1. novembrom, pomali tanjavamo. Gnauksvejta so na te večer pri vsakšoj iži nalekli na sto kakšno gesti pa piti, bejkli, pogače, vino, vodau. Tau prej zatok, ka če düšice po paunaučni meši pridejo nazaj k kuči, naj majo kaj za pogejst pa popit. Mlajši smo drugi zranek vsigdar najgeri gledali, če kaj fali, dapa vsigdar je vse tak stalo na staula, kak so večer nalekli.

Düšice, stere so v purgatoriumi, prej v paunauči dejo k meši. O tom je naša stara mati nam pripovedjala eno pripovejst, stera mi tašoga ipa vsigdar na pamet pride. Enoj mladoj dekli je prej rano mati mrla. Una je trno dosta djaukala za njauv. Rada bi go ešče gnauk vidla, zatok se je na vsisvecovo v paunauči skrila v cerkvi za vrata. Düšice so nared šle k meši, dapa njene materé nin nej bilau. Že je stajla oditi, gda je vidla, ka daleč zar dé ena ženska, stera dvej težke kante nesé. Tau je bila njena mati. Gda je mati do njé prišla, ji je pravla: »Dejte moje, ne djauči telko zamé, vidiš, kak težko moram

vlačiti tvoje skunzé.« Dejkla je domau išla, pa gda ji je na djoj šlau, se je vsigdar spomnila na velke kante, pa več nej telko djaukala za materjov.

Ta prausna pripovejst nam tau tö šče dati na znanje, ka svoje najdražje te trbej spoštüvati, gda so ešče med nami. Ka pomaga djaukati pri nji-

nom grobi, če je v žitki nejsmo meli radi, njim nejsmo pomagali, gda so nas nücali, smo nigdar nej časa meli za nji. Ka njim pomaga, če njini

grob zdaj puno sklademo z raužami, s svejčami, če smo te, gda bi nücali, nej meli lejpe pa dobre besede za nji.

Na žalost vsisvecovo tö vsebole gračüvle svetek, steri je zgübo svojo »düšo« pa ma samo zvenejšnji sijaj. Dostakrat lidgé samo tau gledajo, steri križ je lepši (baug ne daj, steri je bijo dragši), steri grob je bole okinčani, na sterom gori več svejč. Leko ka ena sama svejča na grobi tistoga, steroga so v življenji spoštüvali, več pomejni, kak na drugom grobi cejli »ogenj«.

Gda sam začnila delati, sva s padaškinjo dosta ojdli k eni držini v Sloveniji. Ta držina je dosta trpala v drugoj bojni, očo so Nemci tastrlili kak talca (túsz), mater z mlajši vred odpelali v lager, dapa srečo so meli, ka so po konci bojne domau prišli. Gda smo pri njij bili, smo vsigdar šli na graubišče tö pa vužgali kakšno svejčo. Njini grobi so bili prausni, iz navadnoga kamna, kauli nji je pa že te tö bilau dosta križov iz marmora (márvány). Stara mati, stera je več kak 80 križov mejla na plečaj, nam je, gda smo jo pitali, zakoj oni tö ne dajo naredti nauve križe iz marmora, etak prajla: »Pokojni so zatok, ka če leko, naj pomagajo živim, nej pa naaupek. Spomin na pokojne ne ohranjamo v kamnaj, liki ga nosimo v srcej.«

M. Sukič

TRUBAR IN KÜZMIČ STA SI PODALA ROKE

V nedeljo, 18. oktobra, sta si v Puoncih Primož Trubar in Števan Küzmič podala roke in se pogovorila o svojem neprecenljivem poslanstvu za slovenski narod, slednji še posebej za Prekmurce. Seveda govorimo o odigranem srečanju v prijetnem, kulturnem programu, preden so odprli Küzmičev dom, posvečen prekmurškemu protestantskemu piscu, pastoru in narodnemu buditelju iz 18. stoletja. Küzmičev dom je sodobna prekmurska hiša po zamislih arhitekta Bojana Lebarja. V domu je dvorana za manjše prireditve, kmalu bodo postavili razstavo o protestantizmu na Slovenskem in tudi o slovenski evangeličanski cerkvi. V Puoncih so prepričani, da bo Küzmičev dom pomembno kulturno stičišče in žarišče za širši prostor severovzhodne Slovenije in tudi k sosedom v Avstrijo in na Madžarsko.

Števan Küzmič je bil rojen leta 1723 v Strukovcih, pokopan pa je v Surdu na Madžarskem, kjer je na zadnje deloval kot duhovnik, pisec in prevajalec Nove zaveze in drugih del v prekmurski jezik. Zato je uveljavljena ocena, da je Števan Küzmič za Prekmurje, kar je Primož Trubar za Slovenijo. Ni zgolj priložnostna misel, da je vprašanje, kakšna bi bila usoda Slovencev, ako ne bi imeli mož, kot sta Trubar, Küzmič in tisti, ki so se zgledovali po njiju; bi imeli samostojno državo Slovenijo? je bilo vprašanje, povedano tudi na izjemno dobro obiskani slovesnosti, preden je predsednik Slovenije dr. Danilo Türk odprl Küzmičev dom. Na slovesnost je prišel tudi prvi predsednik Slovenije Milan Kučan, zbrali so se evangeličanski duhovniki na čelu s škofom, mag. Gezo Ernišo in inšpektorjem dr. Aleksandrom Kerčmarjem.

Predsednik države dr. Danilo Türk je uvodni del govora na-

menil pomenu praznovanj, kot so bile lanske slovesnosti v čast Primoža Trubarja in letošnje v Prekmurju, posvečene Števanu Küzmiču in o Prekmurski hiši povedal: »Dom, pred katerim smo se

reformacije na slovenskem ozemlju, poleg tega pa je uspel izraziti jezikovno identiteto pripadnikov reformacije v teh krajih, ki so živeli pod takratno madžarsko upravo. Ta jezikovna identiteta ni bila

ljudem nakazali pot iz krize in iz težav. Delu moramo povrniti dostojanstvo ter zagotoviti ljudem za dobro delo dobro plačilo. Pridnosti in skromnosti je potrebno dodati še pravo mero odločnosti in podjetno-

nost s preteklostjo: »Tradicija prekmurskih evangeličanov ima veliko sporočil za naš čas, sporočil o sposobnosti premagovati težke čase in odpirati razvojna obzorja. V naših mislih pa je tudi sporočilo Trubarja, sporočilo njegove globoke etičnosti, pomembno tudi v današnjem času, ki je v marsičem izpraznjen čas. Izročilo protestantske etike je vselej dobro izhodišče za razmišljanje.«

Kako so nastale prve zamisli o začetkih, poteku gradnje in vsem, kar je doslej spremljalo Küzmičev dom, je predstavil vodja projekta Branko Drvarič. Sprva so celo razmišljali, da bi bil dom preprosto gospodarsko poslopje, v katerem so se evangeličanski verniki zbirali v začetkih. Odločitev je padla za gradnjo, ki je stala 450 tisoč evrov.

Potem ko je škof Geza Erniša Küzmičev dom blagoslovil, so zbrani pogledali njegovo prijetno notranjost, v kateri še ni vseh predvidenih vsebin, zlasti povezanih s stalno in občasnimi razstavami.

Nedelja, 18. oktober 2009, je bil v Puoncih pravi, slovenski praznik.

Tekst in fotografija:
Ernest Ružič

Predsednik Slovenije dr. Danilo Türk: »Dom pred katerim smo se zbrali, bo gotovo prispeval k ohranitvi in nadaljevanju zgodbe, ki so jo pisali prekmurski luterani vse od 16. stoletja do današnjih dni.«

zbrali, bo prav gotovo prispeval k ohranitvi in nadaljevanju zgodbe, ki so jo pisali prekmurski luterani vse od 16. stoletja do današnjih dni. Tudi sam sem prepričan, da bo dom eden ključnih spomenikov prekmurske zgodovine in spomin na trpljenje in borbe ljudi tja do konca 18. stoletja. Vsa ta zgodovina pa se ne bi ohranila, če ne bi bilo ljudi, kot so bili Števan Küzmič, Mikloš Küzmič, Jožef Košič, Mihael Sever, Franc Temlin in številni drugi ljudje, predvsem tisti, ki so pisano besedo brali, govorili in uresničevali.«

Vedeti moramo, da je Števan Küzmič ustvarjal v najtežjih časih slovenskega protestantizma, ko je bil le-ta kot versko in kulturno ter nacionalno-ekonomsko gibanje skoraj v celoti zatrt. »Števan Küzmič pa je s svojimi versko-literarnimi deli pomagal ohranjati povezanost pripadnikov

kakšen drug jezik, ampak slovenski jezik, ki se je razvijal in ohranjal v posebnem in od narodne matice ločenem zgodovinskem okolju. Števan Küzmič si je ves čas svojega ustvarjanja prizadeval, da bi Prekmurci brali knjige v svojem maternem jeziku. Njegova prizadevanja so se uresničila. Spominski dom, zasnovan kot tradicionalna in preprosta prekmurska hiša, je tako postavljen v kraju, kjer je bila pred 226. leti postavljena prva evangeličanska cerkev in kjer se je začela pisati zgodba prekmurskih luteranov.«

Drugi del govora je predsednik Slovenije namenil aktualnim temam, zlasti gospodarskim problemom v Sloveniji in posebej v Prekmurju, ki vedno bolj zaostaja in se oddaljuje od najbolj razvitih slovenskih pokrajin. Toda ugotavljanje razmer je premalo: »Potrebni so konkretni ukrepi, ki bodo

sti... Prihodnost pomurskega človeka je potrebno povezati z znanjem ... Danes Pomurje ni več obrobna pokrajina, ni več pokrajina prek Mure, ampak pokrajina na stičišču narodov, kultur in prometnih poti.« Dr. Danilo Türk je povezal preteklost s sedanostjo in seda-

Poslušalcom Radiona
Monošter

Že se pá čuje Radio Monošter
na gorenjesinčarski frekvenci

FM 97.7 Mhz 97,7 MHz.

zveza.hu

NOVEMBRSKA PREMIŠLAVANJA

Neka čudnoga je v etom meseci. Nej samo zato, ka sunce ne svejti več tak toplo i sveklo kak prvejše čase, ka so dnevi vsigdar kračiši, nego tudi zato, ka te mesec nekšno nemerno čütejnje zbidi v človeki. Pred našimi očami se lepoute žive pisane nature pomali potaplajo v sejro gesensko meglo. Veliki ruski pisatel ino pesnik Aleksander Sergejevič Puškin trnok skazljivo opiše približavajoučo se jesen v svojom Onjegini »Nebo je že gesen dišalo, redkej je sunce posijalo, kračiši so dnevi postanoli, skrivnostni svejt goščav je žalostno šošnjavao, megla se je legla na poula, karavan ftičov se je na pout odpravo, približavalo se je trno dugočasno vreme, na dveraj je kloncko november.« Tou je čas, gda se tudi človek soouči s svojo minljivostjo. Večkrat premišlavamo o tom, ka je pravzaprav smiseu našoga žitka, večkrat se spominamo svojih nepozablenih ljublenih preminoučih, pripravlammo se k dnevi, šteri je posvečeni njuvomi spomini.

Mislim, ka je nej zadosta, ka te den okrasimo njuve grobove z vencami, krizantemami ino svejčami, nego nas more te den ranč tak spodbüdjavati tudi k dobročinejnjam, k premišlavanji obri toga, kak človek lahko postane ali ostane vsakdenešnji den dober do svojega sočloveka srejdij tragedij, šteri se iz dneva v den dogajajo okouli nas. Či bi opazili težkouče drügoga človeka, či bi si vzeli moči ino batrivnost, ka bi ga opitali, ka njega boli, kakšno pomouč nüca, bi zagvüšno doubili odgovor i na pitanje, ka je pravzaprav smiseu našega žitka. Našim prednikom smo dužni nej samo zato, ar vživamo vse materialne dobrine, štere so nam oni stvaurili, nego dužni smo jim tudi s tem, naj te svejt, v šterom mi živemo, dale pobogšavamo. Či se toga ne držimo, te naši dnevi, kedni, meseci ino leta većinoma prazno minevajo.

Tou je čas, gda spoznamo, kakšno veliko mouč ma človek, či jo na dobro dugovanje obrne. Človek je zmožen dobro činiti, zmožen je võrvati v tou, ka se svejt tudi z njegvo močjouv da pobougšati. Njegvo dobročinejnje se zblišči k njemi nazaj, pa tou njemi da pali nouve moči. Či ednouk človek začne tou dobročinejnje, či ednouk nesebično (önzetlenül) pomaga drügomi, te prvle ali sledi i sam občüti radost obri pomouči, štero on dobi, gda jo najbolje potrebüje.

Mera tvojoga dobročinejnja je nikaj drügoga nej, kak tisti drügi človek, šteri živi pouleg tebe, v ranč tak negvüšnom, nestalnom položaji vezdašnjoga globaliziranoga sveta, šteroga na svoj način razlaga medij. Tvoji starišje, stari starišje se ešče zagvüšno spominajo časov, gda so se lidge brigali eden za drügoga, gda so se ešče spoznavali ino se cejlo pout zgučavali na potüvanji s tihincami, gda so ešče z radostjo čakali novorojenčka. Zdaj poutniki nemo sedijo eden pouleg drügoga, poslušajo svoje mobilne vokmene, ali se vtaplajo v svoje nootebooke. V njuvom razkošnom žitki, v audiji, volvoji ali mercedesi nega mesta za dece, šteri bi jim njuv fini žitek samo s skrbmi napunili. Zdaj je cajt, ka premišlavamo obri našega poslanstva, obri toga, ali smo kaj prispejvali k tomi, naj se svejt pobogšava, obri toga, ali je te egoizem tisti nouvi svejt, šteroga smo tak težko čakali v desetletjaj diktature.

Zdaj, gda se spominamo naših odseljenih, iščemo ob ednom tudi düševni troušt za sebe, düševni mer v etom brezperspektivnom svejti. Vütro, gda se na nouvi den zbidimo, pa iščimo možnosti, kak lahko olepšamo žitek naših prijatelov, naših sousedov ino poznancov, ar s tem obogatimo tudi svoj žitek, s tem damo nouvo, bogato vsebino našomi sküpnomi žitki.

Suzana Guoth

Noč čarovnic ali halloween in vsi sveti

Približuje se nam najbolj strašljiva noč v letu, noč, ko se čarovnice, duhovi in ostala strašljiva bitja podajo na sprehod po Zemlji. Ta dan je 31. oktober, ko se moramo obvezno paziti črnih mačk, čarovnic, duhov in netopirjev, ki se bodo vsi zbrali, da praznujejo noč čarovnic ali »halloween«.

Halloween - mešanica kultur in stoletij

Pri nas noči čarovnic ne praznujemo, poznamo jo kot eno izmed navad iz Amerike, ko se otroci našemijo, poslušajo grozljive zgodbice in po hišah prosijo za sladkarije. Vendar je noč čarovnic ali halloween veliko več kot to. Je mešanica kultur in stoletij: mešanica keltskega novega leta, romanskega praznika boginje sadnega drevja in sadja - Pomone in krščanskega praznika vseh svetih.

Konec poletja, začetek teme in mraza

Kelti, ki so živeli na tleh sedanjne severne Francije in Velike Britanije, so novo leto praznovali 1. novembra. Dan poprej pa so praznovali Samhain, prehod obdobja svetlobe ali našega poletja v obdobje teme, tako da so svečeniki darovali pridelek in kurili ognje. Plesali so okoli ognja in tako se je začelo obdobje mraza in teme. Verjeli so, da se duhovi umrlih, ta čas vrnejo na Zemljo, da bi poiskali še živeča telesa in se jih polastili za naslednje leto. Veljalo je namreč prepričanje, da je to edino upanje v posmrtno življenje. Seveda nad tem niso bili prav nič navdušeni še živeči, zato so se 31. oktobra oblačili v grozljive kostume ter bili zelo glasni - vse za to, da bi pregnali duhove, ki bi se lahko polastili njihovih teles.

Ko so na Otok vdrli Rimljani, so s seboj prinesli tudi svoja

praznika: dan boginje Pomone, ko so se oblekli v kostume, sešite iz živalskih kož, in priredili parado ter praznik Ferialia konec oktobra, ko so se spomnili svojih umrlih.

Dan, posvečen dušam umrlih

Smrt je velik misterij, zato ni čudno, da je na svetu v zvezi z rajniki toliko prazni-

vih in gledajo, kdo jih obišče. Praznik vseh svetih je nastal, ker je število svetnikov tako naraslo, da se ni bilo več mogoče spominjati vsakega posebej v bogoslužju. Spominjamo se predvsem tistih nešteti nebeških izvoljencev, ki na zemlji njihove skrite, a pred Bogom in v resnici velike svetosti nihče ni poznal in priznal. Je vesel praznik, ki vlije

kov, šeg, obredij in verovanj. Šele krščanska cerkev je 1. november spremenila v dan, posvečen dušam umrlih. Na začetku so kristjani ta praznik praznovali z ognjem in paradami, oblečeni v anjele, svetnike in hudiče. Tudi samo ime Halloween pravzaprav pomeni predvečer praznika vseh svetih (All Hallow Even ali na kratko Hallow E'en). Stara vera po vsej Evropi je bila, da so se 1. novembra ob večernem zvonjenju začele vračati duše iz vic. Do zvonjenja naslednjega dne so bile rešene trpljenja. Z zvonjenjem so hoteli zbuditi rajne. Ljudstvo je menilo, da na ta dan duše rajnih sedijo na grobo-

vsako leto veliko tolažbe in poguma vsem, ki so se podali na pot Kristusovih blagrov, da morejo s potrpežljivostjo in ljubeznijo zmagovati nad svojimi notranjimi in prav tako zunanji bridkostmi in težavami (C 8). »To je slovesni godovni dan naših dragih, v Kristusu starejših bratov in sester, ki so dober boj izbojevali, tek dokončali, vero ohranili.« (2 Tim 4,7) Zdaj se radujejo v neizrekljivem in veličastnem veselju (1 Pt 1,8), s svojim zgledom svetijo tudi nam, kažejo, kako priti do zmage ter nas podpirajo s svojo priprošnjo, ki je v zelo veliko oporo naši slabosti.

Nikoletta Vajda

OD SLOVENIJE...

V zadevi Patria zaslišani Janša, Leban in Cekuta

V Sloveniji so se mudili finski preiskovalci in v zvezi z zadevo Patria zaslišali več posameznikov. Najprej so se preiskovalci pogovorili s poslovnežem Rudolfom Lebanom, ki je po zaslišanju povedal, da je šlo za policijsko rutino.

Dan kasneje je bil kot osumljenec zaslišan predsednik SDS in nekdanji premier Janez Janša. Po zaslišanju je Janša izpostavil, da je na njem videl t. i. štabni dokument Patrie, v katerem je ta načrtovala, kako dobiti posel v Sloveniji. Iz tega dokumenta je po njegovem razvidno, da je nastal na podlagi informacij Jureta Cekute. V dokumentu je bil omenjen tudi Janša, za katerega pa se avtor dokumenta sprašuje, kako »zadovoljiti potrebe predsednika vlade in njegove stranke«, je vsebino dokumenta povzel Janša. Nato so finski kriminalisti zaslišali še slikarja Jureta Cekuto, kot je povedal po pogovoru s preiskovalci, štabni dokument Patrie, o katerem je dan pred tem govoril Janša, verjetno ne obstaja, saj ga ni videl.

Egiptovski predsednik prvič v Sloveniji

Na dvodnevem obisku v Sloveniji se je z močno vladno delegacijo mudil egiptovski predsednik Hosni Mubarak. To je bil prvi obisk tega vplivnega voditelja, ki je na čelu Egipta od leta 1981, v Sloveniji. Z gostiteljem, predsednikom republike Danilom Türkom, sta se zavzela za pravično rešitev palestinskega vprašanja in za vzpostavitev trajnega miru na Bližnjem vzhodu. Türk je ob tem egiptovskega predsednika seznanil s programom rehabilitacije otrok, poškodovanih v oboroženem konfliktu na območju Gaze, ki ga ob podpori mednarodne skupnosti izvaja Inštitut RS za rehabilitacijo v Ljubljani. Predsednika sta spregovorila tudi o dvostranskih odnosih in izrazila željo za okrepitev gospodarskega sodelovanja, pri čemer se Slovenija po Türkovih besedah zavzema za rast trgovinske menjave in za skupne investicije, tudi na tretjih trgih.

Slovenski den v Budimpešti

Slovensko društvo v Budimpešti vsakšno leto ma slovenski den. Te den je zdaj že tradicionalen. Zdaj smo ga držali 17. oktobra. Malo ovak kak do etoga mau. Nejsmo mogli meti slovensko mešo, pa razgovore z drugimi organizacijami smo tō vōnjali. A spomnili smo se reformacije na Sloven-

Števanovske ljudske pevke z Marijo Rituper

skem pa na Primoža Trubarja, saj smo že prauti konca oktobra, da je den reformacije, 31. oktober. Lani smo svetili 500. letnico rojstva Primoža Trubarja, zdaj pa je veleposlanica R Slovenije v Budimpešti gospa Darja Bavdaž Kuret na kratko nam notri pokazala reformacijo na Slovenskem. Gospa veleposlanica je zdaj oprvin bila pri našom društvu in smo tomi bili sploj veseli.

Tej edni so se tak fejst veselili

V programi so nastaupile ljudske pevke Zveze Slovencev na Madžarskem iz Števanovec. Pri nas smo leko pozdravili sekretarko Zveze Klaro Fodor tō. Zbor vči pa ga vodi mentorica Marija Rituper iz Murske Sobote. Gospo Rituper pa zbor dobro poznamo, so že večkrat bili pri nas. Gratuliramo jim, ka so nastopili v Cankarjevem domi v Ljubljani na

srečanju upokojenskih zborov in so je fejs povalili, ka so domače pesmi popejvali iz Porabja. Pri nas so sploj lepe pesmi spejvale, duže kak pau vōre.

Zapeli so nam devet ali deset pesmi. Med njimi: Dober večer, Fanti se zbirajo, Mamica povejte, Mamca moja, Edno takšo, Ig-

rala je. Edna pesem je lepša bila kak druga. Naši nisterni starejši so tō z zborom spejvali. Starejši ešče znajo te pesmi, ka so je s seov prinesli v glavi v Budimpešto. Velko ploskanje so dobili pā vici pa šaljive zgodbe tō od Marije Rituper. Našo lüstvo se je sploj dobro melo, telko smo se smejali kak že dugo nej. Po programi smo pa meli prijateljski večer. Sploj dobra sendviče smo meli

od firme, gdej Anča Kovač dela, pa pogače, vino našoga harmonikaša Hugona Čerpnjaka, ka on se drži z ženo v Isaszegi pa tam gorice ma. On nam zadnje čase vsigdar prinese vino. Dobra vola je bila visoka. Nejsmo samo spejvali, ešče plesali smo pa djufkali. Škoda, da je zbor mogo domau, nazaj v Porabje.

Z zborom so pā prišla ženske

tō, stere so nam notri pokazale male obrti iz vesi. Dvej so rauže redle s papira: tau sta bile Anuška Rūžič pa Marija Čato, tretja Micka Bajzek pa je eklivala več fele male prčece, košare. Margita Korpič pa je tō vse vrste eklivano poslala nam. Lejpa hvala.

Kak je lepau, da tak vküp pride-mo z rojstnega kraja ali iz matične domovine, ali iz Avstrije slovenske skupine (žau, iz Italije še nismo imeli skupino). To je veliko vredno za nas, steri tak daleč živemo od rojstnega kraja. Tū se prijateljimo, gučimo slo-

Veleposlanica Darja Bavdaž Kuret je oprvin bila na našom programi

venski materni jezik. Naslednje leto, če potujemo v Slovenijo ali v Avstrijo, se zopet srečamo. Vse tau nam pomaga, da se še malo ohranimo, da ohranimo svoj slovenski materni jezik.

Škoda, da tisti, steri so iz Šte-

Anuška Ropoš pa Marija Čato sta redli rauže iz papira

vanovec, nejso prišli. Veselili smo se pa toga, da je bilau veliko mladine. Žau, samo je prva generacija slovenska, mladi ne znajo slovenski jezik, narečeje tō nej. Zatau smo že za vōzraščene pa za mlade meli jezikovni tečaj slovenskega jezika. Naši mladi so pa že trikrat bili v Ljubljani na

Poletni šoli. Tak kak na vsakšom srečanju, vogrski tō vse povejmo, naj vsakši razmej, ka so držine mešane pa doma vogrski gučijo. Smo pa na tejm, naj se ohranimo in naj se mladi tō navčijo slovenski in vidi se tak, ka majo volo.

Klari Fodor, Mariji Rituper, ljudskim pevkam se najlepše zahvaljujemo, da so prišli, da so nam olepšali naš slovenski den. Zvezi Slovencev na Madžarskem se zavalimo, da je tau paut omo-gočila.

Iz srca gratuliramo ženskam in

Mariji Rituper za lep program in jim želimo tadale veliko uspehov, želimo naj še dolgo dolgo delajo in se še večkrat srečamo, ker vse to pomaga nam Slovencev v Porabji, v Budimpešti, naj ohranimo svojo identiteto. Če ne

bomo združeni, če se ne bomo spoštovali, pomagali eden drugoga, ne bomo delali vküper, se bomo brž zgibili, to se pravi, da se bomo asimilirali. Mislim, da je cilj vsej nas, naj se ohranimo mi, Porabski Slovenci.

Irena Pavlič

Brali so gobe pa napravili razstavo

Slovenska zveza se je že pred več kak deset letami povezala z mestno četrtjo (városrés) Magdalena v Maribori. Tau stastoga ipa najbolje želejla pa za

gospaud Murko tő, steri bi bijo trno rad, če bi tej lidgé bole spoznali Porabje.

Členi gobarskoga društva, steroga predsednica je Milka Bu-

Od andovske domačije nas je paut vodila v gauško

tau največ napravila gospaud Jože Murko pa gospa Štefka Čontala. Največ sodelovanja je bilau na kulturnom področji, večkrat so kakšne skupine iz Porabja šlé k njim gorstaupit pa njine prišle k nam.

Letos je sodelovanje bilau malo ovakšno, več avtobusov lidi je iz Maribora goraziskalo Porabje. Prišlo je planinsko društvo

hovec, so se najprva stavili na Gorenjom Seniki, ka bi si ogle-dali cerkev pa zvedli informaci-je o Porabji. Potejm nas je paut vodila do Andovec, v Varaši je na naš autobus staupo generalni konzul Drago Šiftar tő. On tő trno rad gobe beré.

V Andovci pri staroj domačiji so nas počakali členi Porabskoga kulturnoga in turističnoga društva Karči, Anita pa Laci Holec z vraučim čajom (tea), steroga so iz grauzdja sküjajali. Dapa domanja palinka je tő trno šmejkalá v njem, zatok ka je na te den mrzlo bilau pa na dež se je tő pripravlalo. Predsednik društva Karči Holec je gostom tapravo par podatkov o vesi pa o društvu, potejm pa hajč, v gauško. Vőro pa pau časa so meli za gobe brat. Domanji smo tak

Determinator razstave je bijo Slavko Šerod

na pohod, gda smo šli pejški od Gorenjoga Senika do Verice pa nazaj, bili so na izleti členi Zveze udeležencev NOB, 17. oktobra so pa prišli členi gobarskoga društva »Lisička«. Na vsikšom avtobusi je pa tam bijo

mislili, vej pa nika ne najdejo. Istina, ka je par dni nazaj bilau dosta dežja pa se je gauška namaučila, dapa včasim po tistim je mraz stisno. Gda so prišli nazaj iz gauške, smo vidli, ka eni majo pune košare, drugi na

Pevski zbor pariške katedrale Notre Dame v Sombotelu

11. oktobra zvečer se je sombotelska katedrala napolnila z ljubitelji vokalne glasbe, saj je tam gostoval znameniti pariški pevski zbor, ki je nastopil prejšnji večer na Mednarodnem cerkveno-glasbenem festivalu v baziliki sv. Štefana v madžarski prestolnici.

Na sombotelskem koncertu so zapeli skladbe velikih klasičnih vokalnih polifonikov, francoska in španska renesančna zborovska dela, pod vodstvom dirigenta Lionela Sowa. Izvajali so pesmi renesančnih avtorjev Josquina Despreza, F. Guerrera, Antoina Brumela, T. Crecquillona, L'Héritiera in Jeana Moutona. Njihova

umetnost petja je na izredno visokem nivoju, zato ni slučajno, da je notredamska cerkveno-glasbena tradicija s svojo značilno vokalno polifonijo služila kot osnova za celotno evropsko zborovsko umetnost in opredeljuje njeno glasbeno življenje še danes.

V okolju čudovito lepo obnovljene katedrale so poslušalce dobesedno očarali polifonično zveneči, šolani glasovi, ki so brez ozvočenja popolnoma napolnili to najvišjo cerkev na Madžarskem. Pevci so bili razporejeni v skupinah, na treh ali štirih mestih v cerkvi, in enkrat smo slišali dominantno petje v vseh mogočih zvokovnih barvah in njihovih odtenkih z ene strani, potem pa zopet z druge strani, ali pa so se vsi glasovi zlili v harmonično sozvočje. To petje v prostorskem stilu ne nudi le učinka kvadrofonije, temveč je to bila resnična kvadrofonija, kjer so se poslušalci nahajali v sredini sozvočja. Bilo je zares enkratno doživetje!

Suzana Guoth

pau nabrane. Dapa uni so nej samo lisičice, grbanje pa sirautice brali, kak tau delajo naši lidgé, liki so vsefelé gobe, ka v gauški rastejo. Té je pa po naši gauškaj dosti, največ je užitnih (ehető), samo par takšnih je, stere smrtni čemer majo v sebi. Tau smo vidli popodneva v Slovenskom daumi, gde so ništerni členi pod vodstvom determinatorja (gombaszakértő) Slavka Šeroda pripravili razstavo (kiállítás). Več kak 150 vrst gob so vőpostavili, pri vsakšoj so napisali slovensko menje, latinsko menje pa tau, če je užitna ali nej. Čüla sam, ka so se ništrni naši lidgé, steri so prišli gledat razstavo, taužili,

zakoj so menje gob vogrski tő nej napisali. Tau je bilau zavolo časa. Trno dosta časa bi nam vzelo, če bi s pomočjauv latinškoga menja na interneti nazaj poiskali vogrsko menje tej gob. Če bi koga trno brigala kakšna goba, bi tau leko sam napravo, ka bi si dolanapiso latinsko menje pa bi doma na interneti pogledno.

Gobarsko društvo »Lisička« večkrat organizira za svoje člene tečaje (tanfolyam), večkrat dejo vküper gobe brat pa napravijo razstavo, gde se njini členi tő leko spoznavajo z gobami, stere ešče ne poznajo. Z gobarjanjem v Porabji – kak so sami pravli – so bili zadovoljni.

... DO MADŽARSKE

Po načrtih se ukine 33 železniških prog

Minister za promet, zveze in energetiko Péter Hónig je prejšnji teden napovedal, da se bo naslednje leto ukinito 33 železniških prog, v skupni dolžini 1000 kilometrov. Po njegovem mnenju so omenjene proge nerentabilne, kajti na njih potuje dnevno le 6400 potnikov. Obratovalni stroški teh prog znašajo letno 7 milijard forintov. Po prvotnih načrtih naj bi se ukinitel javni prevoz na 46 progah, na podlagi podatkov so se odločili za ukinitel 33 prog, med temi je tudi proga Körmend-Zalalövő. Gre za ukinitel regionalnih prog, minister je obljubil, da vsepovsod, kjer je bil do zdaj zagotovljen javni prevoz, bo tudi naslednje leto. Namesto vlakov bodo na teh relacijah vozili avtobusi. O odpuščanju delavcev je povedal, da ne nameravajo odpustiti fizičnih delavcev, po načrtih naj bi se pa naslednje leto odposlalo kakih 1000 ljudi, t. i. belih ovratnikov. Predstavniki FIDESZ-a, nekdanji prometni minister János Fónagy, je izjavil, v kolikor bo prišel FIDESZ na oblast, bodo na teh progah ponovno vozili vlaki.

Joseph Blatter na Madžarskem

20. in 21. oktobra je predsednik Mednarodne nogometne zveze (FIFA) obiskal Madžarsko. 20. oktobra si je ogledal nogometno akademijo v Felcsútu, ki jo je ustanovil predsednik stranke FIDESZ, Viktor Orbán. Na tamkajšnji tiskovni konferenci je najavil, da bo Mednarodna nogometna zveza ustanovila priznanje, ki bo poimenovano po legendarnem madžarskem nogometasu Ferencu Puskásu. Priznanje bo dobil nogometaš, ki je v danem letu dosegel najboljši gol. Predloge za najboljši gol bi dali navijači, ki bi lahko tudi glasovali, iz ožjega izbora (deset najboljših zadetkov) pa bi se za najboljši gol odločila pristojna komisija Mednarodne nogometne zveze.

Joseph Blatter se je srečal tudi s člani madžarske mladinske reprezentance U20, ki je na svetovnem prvenstvu v Egiptu zasedla tretje mesto.

Daleč za brgami pri Črni mlaki edni še čujejo...

...ka zvonijo v andovski cerkvi. V kakšni andovski cerkvi, bi leko zdaj pitali tisti, šteri so ešče od te legende spoj nej čuli. Vej pa Andovci ranč nejmajo cerkve. Zdaj nej, so prajli starejši mena, gda sam ešče mali bijo, pa sam ešče nej znau, ka se je »zgaudio« z Andovčani. Dvej legende so mena parpovejali, dapa obadvej so gnake v tejm, ka je ves gnauksvejta na tistom

se je ves pogroznila, te je mara tō tak zopojdla. Te marine oré ešče vejn zdaj tam plavajo na vodej.

Druga zgodba tak pravi, ka je edna ženska v nedelo, ešče pred mešov vcujstanila kūjati. Dapa čas je tazavlejkla, pa se je meša prvin začnila, kak bi ona taprišla. V čemeraj je ešče pred cerkvico na nebo poglednila pa tak pravla: »Aj bi se pogroznila

zvonijo, ka naj se ne pozabi, pa naj ne delamo greja. Če nemo baugali, te mi tō tak leko zopojdimo. Zato se zvaun čuje pri Črni mlaki, so mi gučali.

V tejm je starejšo lüstvo spoj fejest vörvalo, ka se je tau tak zgaudio. Pri Črni mlaki so vsigdar tak s strajom ojdli, pa potijoma gučali, nej ka bi koga zbidili. Tam pri Črni mlaki se je drugo špajсно že zato tō godilo. Dva sodaka sta se tastrlila pri ednoj būkvi. Špajсно je v tejm tau bilau, ka niše probleme sta nej mela, ka bi njima tau trbelo napraviti. Gda se je tau zgaudio, potistim so več nej pistili prejd-nji, ka bi sodacke sami šli na stražo ta k Črni mlaki, vsigdar sta dva šla. Če stoj tau povej, ka Črna mlaka, nam Andovčanom vse tau pride napamet, ka sam napiso, nej tiste rauže, brdinje pa prabarje (ósláp), ka Narodni park Órség tak fejest skrb ma, ka je s tašim drautom notazagrado, kak je gnauksvejta na granici biu. Čūdno je tau, če je tau samo legenda, ka je ves gnauksvejta tam bila, kak je te prišlo ta tisto grauzdje, ka ešče zdaj tam paulek raste pri mlaki, pa tisti šanci, šteri tak vögledajo, kak če bi kuče bile tam gnauk svejta. Ne vej.

Večkrat sam parpovejdo od naše Črne mlake našim padašom, članom KUD Būdinci, šteri so večkrat kaj spitavali od tauga. Tau videti morate, sam njim večkrat pravo, pa dočas, dočas, ka smo si gnauk samo eden datum vōodebrali.

18. oktobra v pau dvej smo se pri Porabski domačiji zbirali na pohod k Črni mlaki. Zvōjn članov KUD Būdinci je ešče z nami bila Marijana Sukič, generalni konzul z ženauv pa eden mladi par iz Ljubljane. Tak nas je bilau edendvajsti vsvkūp. Te kratek pohod se je s koštavanjom palinke začno. Ocenjevali smo, kakšna je andovska pa kakšna je būdinska palinka, štera je baukša ali slabša, istino takše nej bilau. Te čas so muzikanti KUD Būdinci na srejni pauti špilali pa s tejm so ešče zvali vaščane, naj se pridružijo nam. Kauli trifartale dvej je bila vōra, gda smo se napautili proti

Črni mlaki. Najprvin smo prejk mezeva šli, gde je nam trava do glavé segla. Te sam že zato vido, ka je nej vsakši na taši pohod mislo. Sploj pa te, gda sam vido, ka edni so svetašnje

gda sam njim začno parpovejdati od mlake, te so že zato malo ovak gledali prejk ograje. Kak si gledamo mlako, ali ka bi mlaka mogla biti, nekak skriči: »Gledajte, tam je cerkveni križ!«

Zbirali smo se pri andovski domačiji

tali bila, gde je zdaj Črna mlaka, tam pri Soški meji. Glijete se ešče v tejm, ka se je andovska cerkev v Črno mlako pogroznila. Edni so mi tak parpovejali, ka je Andovska ves edna mala, lejpa ves bila, s praustimi, bo-

ta cerkev, če sam že gnauk zamidila.« Tak je bilau, cerkev se je med mešov pogroznila. Ešče zdaj tak pravijo, ka se tista cerkev vsakši sedem lejt gnauk zdigne, pa križ, ka je na tōrmi, se pokaže gda je puna luna.

Būdincarge so vsigdar veselji

gaboječimi lidami. Veselo so živeli cejlak dočas, ka se je nika zgaudio, nika lagvoga, niši veliki grej, za koga volo se je cejla ves v Črno mlako pogroznila. Iz Črne mlake ma izvir Zala, štera v Balaton teče. Tak so parpovejali, ka so večkrat vidli na Balatoni oré (rogove) plavati na vodej. Tau je pa zato, ka gda

Dapa tau ne drži dugo, samo edno vōro, pa samo te, če je puna luna. Tašoga reda edni pravijo, ka se ešče zvaun čuje. Dostakrat sam spitavo starejše, ka mislijo, sto pa zaka zvonijo pri Črni mlaki. Tisti zvonijo, šteri so grejšni, pa so med dvōma sveta ostali, pa se zdaj tam v tistoj močvirji mantrajo. Zato

S takšnim drautom je zagrajena Črna mlaka

črejvle meli, pa te so ešče ranč nej znali, ka prejk potoka do tō mogli skakati. Ne vej, kak se njim je posrečilo, dapa nej so blatni gratali. Bili so taši, šteri so med putjauv ešče malo gobe brali, etak so ranč nej vpamet vzeli, ka smo pomalek gora na brejg prišli, gde je mlaka. Edni so se tak na tejm čūdivali, kak je leko na brejgi mlaka, pa na

Vedli smo, ka je tau nej istino, dapa itak vsakši tapogledno, kama je rauka kazala. Ne vej, kak so bili Būdincarji zadovolni s tejm, ka so vidli, dapa čas je dolaparteko pa pomalek smo šli nazaj. Leko ka bi baukše bilau potejm od Črne mlake gučati lidam, kak go pokazati, sam si zmišlavo, gda smo dola po brejgi stapali.

Djuši svojo harmoniko vsigdar s sebov pripelajo. Pri popejvanji pa brezi žene tō néde

tejm, ka je Črna mlaka izvir Zale, štera v Balaton teče. Dapa najbola so se te čūdivali, gda so go zaglednili, pa so edne kaple vode nej vidli. Malo so vejn razočarani bili od tauga, dapa

muzikanti ešče dvej, tri pesmi zošpilali, pa Būdincarji so tak odišli, kak so prišli.

Karči Holec

Milan Vincetič

Vsakši je žalüvao, zakoj neje mejo s sebov držence, ar je sunce žgalo kak zmejšano. Gospoud župnik so se vsake telko brisali z vacalejšecom, tü pa tam so se jim zaplesale litere, či gli so si gor djali sunčna očala.

»Nikaj se ma ne pašejo,« je začnila souseda pokojnoga.

»Tak zgledajo, kak če bi bili na mordji,« je kcoj pravila ženska, štera je za viskim moškim iskala senco.

»Skouz tej njegve ókole se znankar ne vidi do Boga,« je pa pravila souseda.

»Neje tou, Boug ne vidi v njegve oči,« je pošepetnola druga ženska.

»Boug vse vidi, Boug vse vej, grej se delati ne smej,« je s prstom na čobaj kcoj pravo moški, šteri je pazljivo poslušo gospouda, ar je gli zdaj začno, kak smo samo za mali časek na zemli, zatou pa nas čaka vekivečno blaženstvo v nebesaj.

Samo mali pojbek, šteri je stao čista pri škrinji, neje toga razmo. Ar je bila za njega smrt neka dalešnjoga, tej bači, šteri je ležo pred njim v škrinji, djani na dve stoucaj, pa ma je vö vido, kak če bi bijo iz lesa.

Rejsan: gda ga je mama pripelala k škrinji, pa ga zdignila gor, ka bi leko vido mrtveca, si je začno brodit, ka bači samo tak trdno spi kak njegov stari oča, šteri se vgojno gor zbidi

cejli žuti.

Tak žuti pa doj posenjeni kak kurine, o šterih so začnili popejvati pevci. Če gli je vsakši vlejko po svojom, je mali razmo, gda so že dvakrat zaporejdoma potejgnoli:

»Kurina nam povegne, gda jo sunce zmaga, človiki pa v nebesaj Boug je dika ino hvála...«

Gda je že brodo, ka do pa začnili kakšno žalostno o drugih kurinaj, ma je nekšna tetica potisnila v roké tri rdeče klinčke. Bili so dugi pa naopačni, vsakši je po svojem poveso že spardjeni cvejt, šteri so ma začali gračüvati vse bole žmetni.

»Zakoj tak maloga vlačijo na spreved (pokapanje)?« se je pa obrnola prejšnja ženska.

»Ka de se navčo, ka pomeni biti Boži človek,« se je potüjma oglaso moški, šteri bi si najrajši djao krščak na glavou, ar ma je sunce na goulu glavej že napravilo mejére.

»Dejte je najvekši Boži dar,« ga je z bejlim poglednola ženska, gda so začnili gospoud župnik obračati strani velke čarne knige.

»Tüdi Kristuš je bio najprle dejte,« se je začemerila ženska, štera je zavolo boléče noge skouz pomali prestapala.

»Samo nej takši kak té, v šterom se smejé mali vrag,« je pomigno moški pa kak gouska stegno gut.

Rejsan: mali si neje znao ka s tejm klinčki. Črni lidgé, šteri so stali pred njim, se nejs nikam meknili. Ešče več: stali so, kak če bi zrasli v zemlou, tü pa tam so se samo pokrižali ali glasno ponouvali za gospoudom župnikom

»Bougi vala«. Tüdi on je djao za njimi, samo je bijo vsigdar prekesen, pouleg toga pa se neje mogo pokrižati, ar so ma smetali klinčki.

Gospoud župnik pa so samo pomignili, ka so jim dali v roké drugo knigo. Bila je vekša pa žmetnejša, dugo so obračali liste, gda pa so našli nekšno »pismo sv. Pavla Korinčanom«, se je malome vidlo, ka de skoron konec svejta.

Sunce se je vpejralo v njega, bandera, štero je držo tak mali moški, ka je mislo, ka de ga ta sünila, se neje ranč zgenila, ovi pred njim pa so se križali pa križali, pa ponavljali za gospoudom, šteri je z glavou dao znak pevcom:

»Boug je dika ino hvála, gor v nebesaj on živé, ge te čaka zlata mana, če se eti doj vmerdjé...«

Najmenje trikrat so ponouvali tou nouto, gda bi najrajši ta lüčo tej tri klinčke, ar ne vej, ka bi z njimi, pa se zmuzno med nogami s cintora. Te pa ma je zasvejtlo v glavej: s klinčki je od odzaja začno skrivečki drejgati žalüjoče. Tetico pred njim, štera je vö napinjavala šürko rit, je dregno po litkaj, a se neje obrnola. Zato je grato ešče bole batriven: ednoj mladoj, štera je mejla za spreved preveč kratko kiklo, ji je s klinčki zdigno ešče više kiklo. Pa tou ešče neje vse: obrno je klinčke pa začno z botom drejgati moškoga v rit. Najvekšo veseldje pa je itak mejo s tetico, štera se samo vsakše telko obrnola pa ga tak grdou poglednola, ka ga je pou sfalilo.

»Župniki pa ne more pa ne

more sfaliti,« je pa začnila prestapati napou plantava ženska.

»Kak če bi bijo tisti v škrinji svetnik,« je kcoj pravila drugoga.

»Vsakši svetnik je bijo najprle grejšnik,« se je sklono moški.

»Tej mali, šteri se tam od odzaja zabavle s kurinami, pa nigdar nede,« je pripomnila tretja ženska, »samo poglednite ga, kak nagaja bougim ženskam...«

»Ges bi se obrnola, pa bi ga plusnila, ka bi vido vraga,« je skoron preveč na glas pravila plantava.

»Na spreved smo, nej na tvojom svinjskom dvouri,« se je posmejau moški pa se zagledno v nebou, na šterom najmenje trij dnij nede ranč tak maloga oblaka, ka bi si lejko z njim rit zbriso.

Gda pa so si župnik

doj djali sunčne ókole, so si vsi odejnoli. Škrinja, štero so nesli štirdje moški, se je zibala kak šift, lidgé so se premeknili kak sence, začnili so šušnjati, medtem ko so pevci včasih za križom potejgnoli:

»Če se eti doj vmerdjé, se včasi gori stane, Boug v nebesaj pa zapré zemelske vse rane...«

Stapo je za njimi kak pozablena miš. V pravoj rokej je majüto s klinčki, šteri so bilij že fejst zmantrani, tü pa tam je koga bucno z njimi, pa itak se neje ničče obrno. Čüdo se je, ka si ova mlada neje popravila doj kikle, štero je malo prlejš gor zdigno, pa tüdi moškomi so se lače od klinčkovih botov v rit vgele.

Gda so si župnik pa gor djali sunčne ókole, so se lidgé stisnili kak splašene rece. Od

vročine se jim je delala kmica pred očami, župnik pa nejsa pa nejsa mogli enjati.

Pa tüdi pevci nej, ar so začnili tak na mejko popejvati sloboud, ka so žalüjoči začnili glasno djoukati. Samo malomi se neje potočila ranč ena skuza nej, čako je samo, ar se je začno vrteti, kak če bi bijo na fejder, ka se že gnouk zapréta graba, okouli štere so vsi stali, kak bi čakala gli nje, nej pa ovoga v škrinji, šteroma je bilou gvüšno tüdi vrouče.

Gda pa so ga končno spüstili na ladno, ar v zemli je vsigdar ladno, ga je nekša močna rouka, kak če bi bijo lejki kak pero, prestavila na roub grabe.

Stao je kak deveto čüdo: če se je sklono, je vido škrinjo pa zlatoga papernatoga angela, šteroga do z njim tüdi pokopali. Vse oči so se zameknile v njega, čüto je, ka ga prebadajo, opleto je s trejmi klinčki, štere de mogo ličiti v kmično grabo, iz štere nikdar ničče vö ne pride. Stisno jih je k sebi pa jih začno prdišati, gda pa je stoupo stopaj nazaj, ma je nekša krepka rouka vkraj vzela klinčke pa jih ličila v grabo. Zadjokau je tak, ka se je vsem trgalo srce.

»Ne djouči se za bačijom, ar de...« ga je probala zmiriti tista ritlava tetica.

»Moji klinčki, moji klinčki, ne dam jih bačiji,« se je začno trousiti od djoka, gda so pristopili pokopači, gospoud župnik pa so ma začnili na glas dopovejdati, ka de z njegovih trej klinčkov drugo leto vö pognalo gezero ešče lepših pa tak velkih, ka do segnili do nebes, v šterih ga bači že začne čakati.

PETEK, 30.10.2009, I. SPORED TVS
 6.10 KULTURA, 6.15 ODMEV, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 SREBRNOGRIVI KONJIČ, RIS., 9.35 RISANKA, 9.40 VADIM NA PLESISČU, DOK. FILM, 9.55 ZGODBA O DVEH KOZAH, 10.00 MAMKA BRŠLJANKA, 10.05 ENAJSTA ŠOLA, 10.40 MEDVEDEK, RIS., 11.55 DOLGAČAJT, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 1929 - LETO VELIKE KRIZE, ANG. DOK. ODD., 14.10 POGLED NA... LJUBLJANSKA STOLNICA, 14.20 SLOVENCI V ITALIJI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 KAJ GOVORIŠ? = 20 VAKERES?, 16.00 MIHEC IN MAJA: METODA NERODA, OTR. SER., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: NA KMETIJI JE LEPO, 16.25 LINUS IN PRIJATELJI, NORV. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 POSEBNA PONUDBA, 17.50 DUHOVNI UTRIP, 18.05 ANICA IN GROZOVITJE, OTR. NAN., 18.40 LOJZEK, RIS., 18.45 ZAKAJ?, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.40 EUTRINKI, 19.55 PROSLAVA OB DNEVU REFORMACIJE, 21.00 SI, DOKLER SI, POTEM TE NI VEČ, DOK. ODD., 22.00 ODMEV, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB, 0.10 DUHOVNI UTRIP, 0.25 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 30.10.1991, 0.50 DNEVNIK, 1.20 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.45 INFOKANAL

PETEK, 30.10.2009, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, 10.40 TV PRODAJA, 11.10 OSMI DAN, 11.40 PISAVE, 12.05 GLASNIK, 12.30 EVROPSKI MAGAZIN, 13.00 TO BO MOJ POKLIC, 14.00 ČRNO BELI ČASI, 14.20 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 30.10.1991, 14.50 ŠPORT ŠPAS, 15.20 NA UTRIP SRCA, 15.50 TV PRODAJA, 16.20 CIRCUM REGIONAL, 16.50 PRIMORSKI MOZAIK, 17.20 MOSTOVI - HIDAK, 17.55 V DOBRI DRUŽBI BLAŽEM, 18.55 ZLATA ŠESTDESETA - BEAT V VSAKO SLOVENSKO VAS, 20.00 VELIKI POK, ANG. DOK. ODD., 21.00 KINGDOM, ANG. NAD., 21.50 DEVETDNEVNICA, KAN. FILM, 23.30 UMETNOST JOKA V ZBORU, DAN. FILM, 1.10 GANDŽA, AM. NAD., 1.45 ZABAVNI INFOKANAL

SOBOTA, 31.10.2009, I. SPORED TVS
 6.15 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.00 PRAZNIČNI PRENOS EVANGELIČANSKEGA BOGOSLUŽJA IZ MARIBORA, 10.55 OZARE, 11.00 POT, DOKUMENTARNI SPREHOD PO TRUBARJEVIH KRAJIH, 11.55 TEDNIK, PON., 13.15 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 14.10 SHILOH - REŠEVANJE, AM. FILM, 15.45 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 16.25 CLINTON V SLOVENIJI, 17.55 Z DAMIJANOM; NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 18.40 MALA KRALJICA, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, TV POGLED, 19.55 FILMSKI SPODRSLJAJI, 20.05 OSEBNOST LETA, AM. FILM, 21.55 ARS 360, 22.15 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.50 HRIBAR, 23.55 KDO POBIJA KIFELJCE?, ANG. NAD., 0.45 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 31.10.1991, PON., 1.10 DNEVNIK, PON., 1.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.55 INFOKANAL

SOBOTA, 31.10.2009, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.50 SKOZI ČAS, 9.00 TEDENSKI IZBOR, 13.40 NOGOMET, TEKMA ANGLEŠKE LIGE: ARSENAL - TOTTENHAM, 16.10 SAMO BEDAKI IN KONJI, ANG. NAD., 17.15 ROKOMET, TEKMA LIGE PRVAKINJ: KRIM MERCATOR - AALBORG, 19.10 SMUČARSKI MAGAZIN, 20.00 NOGOMET, TEKMA PRVE LIGE: MARIBOR - CM CELJE, 22.15 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.45 SLOVENSKEGA MAGAZIN, 23.10 BITKA ZA LJANG, KITAJSKI FILM, 1.25 ŠTEVILKE, AM. NAD., 2.10 INFOKANAL

NEDELJA, 01.11.2009, I. SPORED TVS
 7.00 ŽIV ZAV, OTROŠKI PROGRAM, 9.20 ŠPORT ŠPAS, 9.55 NEDELJSKA MAŠA, 10.55 IZVIR(N), 11.25 OZARE, 11.30 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 W.A.MOZART: REQUIEM V D-MOLU, POSNETKE IZ LJUBLJANSKE STOLNICE SV. NIKOLAJA, 14.15 MAŠA ZA POKOJNE, GLASBENI FILM, 14.30 PRVI IN DRUGI, 15.00 ZA PRVO HIŠO HOSPICA, POSNETEK DOBRODELNEGA KONCERTA, 16.30 SLOVENCI V VOJNI 1914-1918, DOK. ODD., 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 SLOVENSKE TV FILM, 18.25 ŽREBANJE LOTA, 18.40 MAKS IN RUBI, RIS., 18.45 POKUKAJMO NA ZEMLJO, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, GLEDAMO NAPREJ, 19.55 ANGELA VODE, SKRITI SPOMIN, SLOV. FILM, 21.35 PA SE SLIŠ... S SLOVENSKE OKTETOM, 21.50 INTERVJU, 22.45 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.15 KIFELJEC, FRANC. NAD., 0.40 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 01.11.1991, 1.05 DNEVNIK, 1.25 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.55 INFOKANAL

NEDELJA, 01.11.2009, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 7.30 SKOZI ČAS, 7.40 TEDENSKI IZBOR, 13.45 RAD IGRAM NOGOMET, 14.20 ROKOMETNI TURNIR (M): SLOVENIJA - ŠVICA, 16.00 TEDENSKI IZBOR, 20.00 KJE JE ZID?, NEMŠ. DOK. ODD., 20.50 KLAN PASQUIER, FRANC. NAD., 22.30 NAVDIH KLASIKE - CVETO KOBAL, FLAVTA IN ŽARKO IGNJATOVIČ, KITARA, 22.35 SPREMINJAMO SVET Z GLASBO, GLASBENO DOK. ODD., 23.25 DEADWOOD, AM. NAD., 0.15 INFOKANAL

PONEDJELJEK, 02.11.2009, I. SPORED TVS
 6.30 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.40 TEMNA STRAN MESECA: PRICHEVANJA POLITIČNIH ZAPORNIKOV, 3. DEL DOK. FILMA: ISKANJA, PREMIS, PON., 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.15 PO TRAVNIKH... S STANETOM SUŠNIKOM: 13.40 NEKOGA MORAŠ IMETI RAD, POSNETEK KONCERTA LAD LESKOVARJA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 GUMBEC IN RJEVČEK: KDO JE MAŠKARA?, RIS., 16.05 AJKEC PRI RESTAVRATORJIH, POUČNO-RAZV. ODD., 16.25 RIBIČ PEPE: IDRIFA IN I, OTR. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 GLEDAMO NAPREJ, 17.30 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 HUPKO, TROBILKA IN PIHEC, RIS., 18.45 TONI IN BONI, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, GLEDAMO NAPREJ, 19.55 POLEMKA, 21.00 UMAZANI PLES, AM. NAD., 21.25 NA LEPŠE, 22.00 ODMEV, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OPUS, 23.25 GLASBENI VEČER, 0.40 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 02.11.1991, 1.05 DNEVNIK,

PON., 1.40 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.10 INFOKANAL
PONEDJELJEK, 02.11.2009, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.30 TEDENSKI IZBOR, 13.25 SLOVENCI V ITALIJI, 13.55 POSEBNA PONUDBA, 14.15 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 02.11.1991, 15.15 OSMI DAN, 15.45 ARS 360, 16.00 SLOVENSKEGA MAGAZIN, 16.30 RAD IGRAM NOGOMET, 17.00 PRVI IN DRUGI, 17.30 TO BO MOJ POKLIC: OBLIKOVALEC KOVIN, 18.00 PARIZ, ANG. DOK. SER., 19.15 IME MI JE LJUDIJA, DOK. ODD., 20.00 DOMOVINA - ŠTIRI PODOBE BOJA AMERIŠKIH INDIJANCEV, AM. DOK. ODD., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 POZDRAV AFRIKI, NOGOMETNA ODD., 22.30 KNJIGA MENE BRIGA, 22.50 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST, 23.15 BILO JIH JE PET, KANADSKI FILM, 0.35 DOMOVINA - PON., 1.35 INFOKANAL

TOREK, 03.11.2009, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.55 DOMOVINA - ŠTIRI PODOBE BOJA AMERIŠKIH INDIJANCEV, AM. DOK. ODD., 11.55 INTERVJU, PON., 13.25 TEDENSKI IZBOR, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 MARČI HLAČEK, RIS., 16.05 NOTKOTI: ROJSTNI DAN, LUTK. SER., 16.25 NA KRILIH PUSTOLOVŠČINE: ISKANJE IZUMRLIH LJUDSTEV, FRANC. DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 GLEDAMO NAPREJ, 17.30 IZGNANI SLOVENCI 1941-1945, 18.00 ZGNZ - BIG FATHER/2, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.40 FLETNI GAJI, RIS., 18.45 POKUKAJMO NA ZEMLJO, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, GLEDAMO NAPREJ, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 MOUNT EVEREST, DOK. ODD., 22.00 ODMEV, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 ZGODBA O INDIJI: SVOBODA, ANG. DOK. SER., 0.00 PRAVA IDEJA!, 0.25 IZGNANI SLOVENCI 1941-1945, 0.55 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 03.11.1991, 1.20 DNEVNIK, PON., 1.55 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.15 INFOKANAL

TOREK, 03.11.2009, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.25 TEDENSKI IZBOR, 10.10 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 11.05 NA LEPŠE, 11.30 DOBER DAN, KOROŠKA, 12.00 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST, 12.30 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 13.00 STUDIO CITY, 14.00 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 03.11.1991, 14.25 POZDRAV AFRIKI, NOGOMETNA ODD., 14.55 IZVIR(N), 16.00 KOŠ, MAGAZINSKA ODD., 16.25 GLASNIK, 16.50 MOSTOVI - HIDAK, 17.20 BRAT BRATU, HUM. NAN., 18.00 V DOBRI DRUŽBI S SMILJANOM, 19.00 VEČERNI GOST: KEITH MILES, 20.00 MUZIKAJETO: LEŠENI ROGISTI, IGR. ODD., 20.30 GLOBUS, 21.00 PRAVA IDEJA!, 21.30 OBRAZI DRUGAČNOSTI: IZZA REŠETK, DOK. SER., 22.00 MARLENE, NEMŠ. DOK. FILM, 23.30 CHOPIN: OSAMLJENA LJUBEZEN, POLJSKI FILM, 1.35 INFOKANAL

SREDA, 04.11.2009, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.35 ZGNZ - BIG FATHER/2, 11.00 KNJIGA MENE BRIGA - 11.25 IZGNANI SLOVENCI 1941-1945, 12.00 MOUNT EVEREST, DOK. ODD., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 POLEMKA, 14.25 SLOVENSKEGA MAGAZIN, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 SKRIVNI SVET MEDVEDKA BENJAMINA, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 GLEDAMO NAPREJ, 17.30 TURBULENCA, IZBR. ODD., 18.25 ŽREBANJE LOTA, 18.40 ROBOTKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, GLEDAMO NAPREJ, 20.00 STOPIMO SKUPAJ, DOBRODELNI KONCERT, 22.05 ODMEV, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.10 OMIZJE, 0.25 TURBULENCA, PON., 1.15 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 04.11.1991, 1.40 DNEVNIK, PON., 2.15 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.40 INFOKANAL

SREDA, 04.11.2009, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 11.45 TEDENSKI IZBOR, 15.25 GLASBENI VEČER, 17.10 MOSTOVI - HIDAK, 17.40 ČRNO BELI ČASI, 18.00 SAMO BEDAKI IN KONJI, ANG. NAD., 18.50 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 19.05 NA VRTU, 19.30 Z DAMIJANOM, 20.00 MOČ IN NEMOČ SLOVENSKEGA LIBERALIZMA, DOK. ODD., 21.10 RUDI ŠELIGO: VOLČJI ČAS LJUBEZNI, TV PRIREDBA PREDSTAVE SNG DRAMA LJUBLJANA, 23.00 SLOVENSKA JAZZ SCENA: POKLON JOŽETU PRIVŠKU, BIG BAND RTV SLOVENIJA IN MILKO LAZAR, 23.45 INFOKANAL

ČETRTEK, 05.11.2009, I. SPORED TVS
 6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.10 TEDENSKI IZBOR, 11.40 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 GIB STENE, DOK. FELJTON, 13.50 PIRAMIDA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 ANIMALIJA, RIS., 16.10 PREIGRAVANJE IN KUHNJA, DOK. FILM IZ SRBIJE, 16.25 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.20 GLEDAMO NAPREJ, 17.30 JASNO IN GLASNO, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 SIMFONORJE, RIS., 18.45 PUJSA PEPA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, GLEDAMO NAPREJ, 19.55 TEDNIK, 21.00 20 LET PO PADCU ŽELEZNE ZAVESE: MIELKEJEVO MAŠČEVANJE, 22.00 ODMEV, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.35 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 05.11.1991, 0.00 DNEVNIK, PON., 0.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.00 INFOKANAL

ČETRTEK, 05.11.2009, II. SPORED TVS
 6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.15 TEDENSKI IZBOR, 12.00 GLOBUS, 12.30 IZ ARHIVA TVS: TV DNEVNIK 05.11.1991, 13.00 KJE JE ZID?, NEMŠ. DOK. ODD., 13.50 PO TRAVNIKH... S STANETOM SUŠNIKOM: SIMONA, 14.15 NA LEPŠE, 14.45 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 16.00 EVROPSKI MAGAZIN, 16.30 DOWKA U BC, ŠPORTNI DOK. FILM, 16.45 SPOMINI, 17.00 MOSTOVI - HIDAK, 17.30 TO BO MOJ POKLIC: ELEKTROINSTALATER, 18.00 ŽELITE, MILORD?, ANG. NAD., 19.00 DRUŽINSKE ZGODBE: DRUŽINA POGAČNIK, 20.00 ŠPORT, 21.40 TRANZISTOR, 22.15 LJUBICE, ANG. NAD., 23.05 KRIV, FRANC. NAD., 0.35 INFOKANAL

Potrna: dogodek in razstava iz programa Štajerske jeseni

BREZPOGOJNO NATALIJE RIBOVIČ IN TORU FUJITA

Štajerska jesen - kulturni festival v Gradcu - spada med odmevne dogodke v Avstriji, razstava Brezpogojno avtorjev Natalije Ribovič in Toru Fujita nekaj, kar bi morali videti poznavalci in ljubitelji likovne umetnosti iz severovzhodne Slovenije. Res je Pavlova hiša kulturni dom manjšine - štajerskih Slovencev, vendar to ne pomeni, da med prireditvami ne bi bilo dogodka, ki bi presejal manjšinsko ali lokalno kulturno ustvarjalnost. Brezpogojno ni prvi in ne zadnji te vrste mednarodni umetniški projekt, zagotavlja Suzanne Weitlaner, predsednica Kulturnega društva člen 7: »Štajerska jesen je velik avantgardni festival, s katerim Pavlova hiša sodeluje že več let. To je naša letošnja druga moderna razstava in prepričana sem, da je prav, da so v tem obrobem prostoru tudi take prireditve.«

Spodaj je velik zajec Usagi, precizno izdelana plastična skulptura, ki »predstavlja tehnologijo, pomembna sta še babica, ki predstavlja naravo, in Giovanna, predstavница kozmosa,« pravi Natalija Ribovič, tu je tudi videoprodukcija, medtem ko so slike na galeriji.

Že dejstvo, da je Natalija Ribovič rojena v Novem Sadu v Vojvodini, Toru Fujita v Tokiu - Japonska, kurator razstave Walter Seidl pa živi v Gradcu, daje razstavi posebno, svetovno razsežnost. Na vprašanje Nataliji Ribovič, ali je razstava, video, ki jo spremlja, in glasba, neke vrste umetniška provokacija, ki pelje do novih projektov, odgovarja pritrdilno. Walter Seidl pa pravi, da avtorja s svojimi instalacijami poetično odgovarjata na vprašanje njunega dela, kako se lahko prepletata njuni različni deželi in kulturi. Tako na eni strani postavljata barvite risbe s folklornimi elementi iz srbske kulture, ki se prepletajo z japonskimi stripovskimi podobami. Kdor želi v popolnosti doživeti Brezpogojno, mora temeljito pogledati razstavo in tudi katalog, ki jo spremlja. Tako Natalija Ribovič kot Toru Fujita poudarjata pomen sodelovanja v obmejnih prostorih in vabita zlasti mlade, naj si ogledajo njuno in podobne razstave: »To je pomemben projekt ob meji, med dvema državama.«

Text in foto: Ernest Ružič

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
 Glavna in odgovorna urednica
 Marijana Sukič

Naslov uredništva:
 H-9970 Monošter,
 Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
 tel.: 94/380-767;
 e-mail: porabje@mail.datanet.hu
 ISSN 1218-7062

Tisk: TISKARNA KLAR d.o.o.
 Lendavska 1; 9000 Murska Sobota;
 Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
 SWIFT koda: OTPVHUHB